

KORT NIEUWS-KORT NIEUWS

Overzicht Onderwijsdagen RODIN 2008

9 en 23 januari 2008 Reumatologie

- weke delen en gewrichtsreuma (PMR/RA)
- nieuwe medicamenteuze therapie

12 en 26 maart 2008 Infectieziekten II

- sepsis, en importziekten
- nieuwe antibiotica en lymeziekte

11 en 25 juni 2008 Pulmonologie

- astma en COPD
- longfunctieonderzoek

10 en 24 september 2008 Geriatric

- cognitieve stoornissen, valneiging en loopstoornissen
- pre-operatief beleid en CVD

12 en 26 november 2008 Algemeen Interne Geneeskunde

- hypertensie en dyslipidemie

Verslag CARS symposium

Op 19 oktober jl. vond in het UMC St Radboud in Nijmegen het zesde CARS Symposium plaats. Dit initiatief van het Canisius Wilhelmina Ziekenhuis, het Academisch Ziekenhuis Nijmegen, Ziekenhuis Rijnstate en de Sint Maartenskliniek had als thema Arts for Arts, oftewel Kunst in de Geneeskunde. Dit thema werd vanuit zeer verscheidene invalshoeken belicht. Zo vertelde een communicatiedeskundige ons over de kunst van het communiceren en wijdde een forensisch patholoog ons met zeer sprekende voorbeelden in, in de kunst van het kijken naar overleden patiënten. Verder nog zeer boeiende verhalen over specifieke klachten waar dansers en musici mee te maken kunnen krijgen, over de aanwezigheid van geneeskunde in de kunstgeschiedenis en de manier waarop in de kunst naar het naakte lichaam wordt gekeken. Het wetenschappelijke programma werd afgesloten met een sensationele act waarin vele aspecten van het werken als arts werden geïllustreerd met acrobatische hoogstandjes. Aansluitend was er een borrel, waarna het programma zich verplaatste naar De Kolonie, waar de avond met een heerlijk buffet en daarna een spetterend feest werd afgesloten. Wederom was het CARS symposium een groot succes, wat we volgend jaar met een nog grotere opkomst zullen proberen te overtreffen!

*Namens de organisatie van CARS 2007
Lisanne Pasma, AIOS Heelkunde*

Opleidingsplaatsen toewijzen op basis van kwaliteitsindicatoren

In februari 2007 verzocht het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) het College voor Beroepen en Opleidingen in de Gezondheidszorg (CBOG) kwaliteitsindicatoren te ontwikkelen voor de medisch specialistische zorgopleidingen. De reden hiervoor is om vanaf 2009 opleidingsplaatsen toe te wijzen op basis van de kwaliteit van de opleidingsplaatsen. Nevendoel van deze indicatoren is borging en verbetering van de kwaliteit van de opleidingen. Om deze indicatoren te ontwikkelen heeft het CBOG inmiddels drie bijeenkomsten met deskundigen en belanghebbenden georganiseerd.

Voor de indicatoren worden voornamelijk de volgende deelgebieden onderscheiden: visitatiestatus, opleidingsstructuur, opleiders, voortgang AIOS en tevredenheid van de AIOS. Het gebruik van de standaarden van de World Federation for Medical Education lijkt voor de hand te liggen. Tijdens de bijeenkomst op 25 september jl. is besloten een projectgroep te formeren die de indicatoren vorm gaat geven. Doel is in februari 2008 pilot's te starten, waarna na eventuele aanpassingen, de indicatorenset in september 2008 aan VWS aangeboden kunnen worden.

*Informatie: www.cbog.nl
e-mail j.ku@cbog.nl (projectleider)*

Invoering e-mailadres 'Postbus OOR ON'

Reacties op Platform zijn altijd van harte welkom. Om snel te kunnen reageren heeft OOR ON een e-mailadres geopend: owioor@umcn.nl. Wij horen graag uw mening over de onderwerpen in deze uitgave van Platform. Ook over andere opleiding en onderwijs gerelateerde zaken kunt u uw bericht naar onze nieuwe mailbox versturen.

Colofon

Platform is de nieuwsbrief van OOR ON, een samenwerkingsverband voor ontwikkeling, uitvoering en evaluatie van onderwijs en opleiding en het stimuleren van klinisch wetenschappelijk onderzoek en verschijnt twee keer per jaar.

Reacties op Platform zijn welkom bij
UMC St Radboud
Secretariaat OWI (postnummer 306)
Nol Maessen, secretaris OOR ON
Postbus 9101
6500 HB Nijmegen
n.maessen@owi.umcn.nl
T (024) 361 73 24

Kijk voor actuele informatie op
www.umcn.nl/ooron

oor on platform

nummer 4 - november 2007

Verbetering kwaliteit opleiding AIOS

Kwaliteit van onderwijs en opleiding is de laatste jaren prioriteit nummer één voor ziekenhuizen en hun leerhuizen. Zij nemen verbeterinitiatieven en starten nieuwe projecten om de opleidingen voor de AIOS naar een zo hoog mogelijk niveau te tillen.

Op dit gebied zagen twee van de OOR ON leden Jeroen Bosch Ziekenhuis (JBZ) en Canisius Wilhelmina Ziekenhuis (CWZ) hun inspanningen beloofd op het symposium van het College voor Beroepen en Opleidingen in de Gezondheidszorg (CBOG). Zij wonnen respectievelijk de eerste en de tweede prijs van de wedstrijd 'Het Beste Opleidingsinitiatief'. De twee projecten 'Incidentbespreking' van het JBZ en 'Evaluatie staf' van het CWZ zijn inhoudelijk heel verschillend van opzet. Het is dan ook opvallend dat beide initiatiefnemers Henk Festen (opleider Maag-, Darm- en Leverziekten en communicatie trainer JBZ) en Mariël Keemers (chirurg en voorzitter commissie Evaluatie Staf CWZ) dezelfde woorden gebruiken om hun project te kenmerken: commitment, integriteit, menselijkheid en kwaliteitsverbetering.

Emotioneel

Henk Festen licht toe: "De incidentbesprekingen zijn bedoeld om de menselijke emoties en het dokterschap met elkaar te verbinden. Hoe ga je als dokter om met emotionele gevoelens en lastige situaties? Tijdens de incidentbesprekingen komen zaken aan de orde die de AIOS emotioneel geraakt hebben of waar ze zich onzeker over voelden. Daarom vind ik het een voorwaarde dat de bijeenkomsten door communicatie-professionals worden begeleid. Alles wat er wordt gezegd, blijft 'binnenkamers' en dat is een belangrijk gegeven. Men stelt zich kwetsbaar op en daar moet je integer mee omgaan. Tijdens de gesprekken merken de AIOS dat iedereen dezelfde problemen heeft. Of je nou eerstejaars, ouderejaars of baas bent. Vroeger kwam dit aspect nauwelijks aan bod en ik heb het

tijdens mijn opleiding node gemist. Ik wilde er graag iets mee doen en ben daarom gestart met de incidentbesprekingen op onze afdeling interne geneeskunde en Maag-, Darm- en Leverziekten (MDL). Ik ben blij dat het heel goed loopt en dat alle betrokken AIOS er enthousiast over zijn."

Feedback

Inmiddels is ze AIOS af, maar Mariël Keemers nam het initiatief voor haar project toen ze nog in opleiding zat. "Als assistent wil je graag dat de kwaliteit van je opleiding zo hoog mogelijk is. In dat kader vond ik het belangrijk de opleiders feedback te geven over hun goede en verbeterpunten. Ook nu ik zelf opleider ben, vind ik dat nog steeds. De opleider stelt zich heel kwetsbaar op en daarom is het van belang dat de

"Alles wat er wordt gezegd, blijft 'binnenkamers' en dat is een belangrijk gegeven. Men stelt zich kwetsbaar op en daar moet je integer mee omgaan."

AIOS zorgvuldig met hun commentaar omgaan. Ik noem het daarom liever een evaluatie dan een beoordeling. We zijn er in 2003 op chirurgie mee begonnen en ik was trots op de chirurgen in de maatschap dat ze mee wilden werken. Dat is immers niet vanzelfsprekend en het is voor een opleider best spannend om te horen wat de AIOS van je denken. Het mooiste vind ik te zien dat iedere opleider na de evaluatie zijn best doet om zijn persoonlijke verbeterpunten aan te pakken." Het project is inmiddels zo aangeslagen dat CWZ besloot 'Evaluatie staf' ziekenhuisbreed in te voeren. Mariël: "Het loopt nog niet bij elke vkgroep vlekkeloos, maar dat heeft tijd nodig. Het is een leertraject waar we met z'n allen hard aan werken."

*Renée Jansen, coördinerend eindredacteur
renee@eloquens.nl T (06) 46 235 231*

Toelichting op projecten JBZ en CWZ

Henk Festen (opleider Maag-, Darm- en Leverziekten en communicatie trainer JBZ)

Mariël Keemers (chirurg en voorzitter commissie Evaluatie Staf CWZ)

Incidentbespreking JBZ

De arts-assistent wordt in het ziekenhuis geconfronteerd met emotioneel belastende situaties. Hij of zij is vaak het eerste aanspreekpunt voor de angsten, onzekerheden en emoties van de patiënt en zijn familie. AIOS ervaren vaak stress en onzekerheid door beperkte ervaring en (nog) onvolledige kennis. Daarom worden sinds eind 2004 maandelijks incidentbesprekingen gehouden met alle AIOS interne en MDL onder begeleiding van Henk Festen (opleider MDL en communicatie trainer) en Mia van Deijne (communicatie trainer).

Elke AIOS meldt een voorval wat hij/zij de afgelopen periode heeft meegemaakt. De groep maakt een keuze welk incident wordt besproken. Na bespreking volgt de afsluiting: welke inzichten en adviezen heeft deze bespreking opgeleverd?

De doelen van de besprekingen zijn: reductie van onzekerheid, stimulans tot openheid, inhoudelijke ondersteuning en toename eigen verantwoordelijkheid en zelfstandigheid.

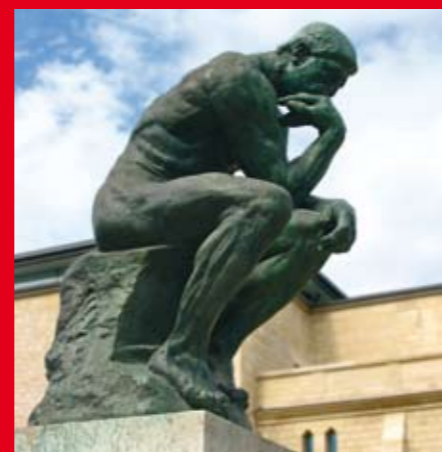
Evaluatie staf CWZ

In veel klinieken is het gebruikelijk om de randvoorwaarden voor een opleiding te evalueren. Dan gaat het er bijvoorbeeld om of er voldoende computers zijn om onderzoek te kunnen doen of doen de AIOS voldoende ingrepen. Maar de kwaliteit van een opleiding hangt voor een groot deel samen met de kwaliteit van de personen die die opleiding geven. Opleiders geven opleiding aan de AIOS volgens eigen inzichten en goeddunken. Om hen inzicht te geven in hun presteren geven AIOS feedback over hun opleidingsperformances. De AIOS evalueren gezamenlijk de individuele opleiders in hun vakgroep en geven hiervan in de vorm van een evaluatieformulier aan elke opleider afzonderlijk schriftelijk verslag. Meestal wordt er ook een mondelinge toelichting gegeven door de coördinerend (meestal de oudste) AIOS. Deze evaluaties vinden eenmaal per jaar plaats. Het belangrijkste doel van deze evaluaties is het verhogen van de kwaliteit van de opleiding door de individuele opleiders inzicht te geven in hun functioneren met betrekking tot de opleiding van AIOS.

Regionale Onderwijs Dagen Interne Geneeskunde Nijmegen RODIN

In het kader van de modernisering van de medisch specialistische vervolopleidingen, werd in het besluit interne geneeskunde van 2004 regionaal cursorisch onderwijs voor alle AIOS interne geneeskunde verplicht gesteld.

De AIOS zit in een leer-werk situatie, waarbij vóór de invoering van het verplichte cursorisch onderwijs, geschat werd dat slechts 10% van de tijd werd besteed aan leren. Het leeraspect moet meer worden versterkt door regionaal cursorisch onderwijs. De moraal achter deze gedachte is om de opleiding nóg beter en sneller en dus goedkoper te maken. In het UMC St Radboud is het cursorisch onderwijs voor de AIOS interne geneeskunde sinds 2004 operationeel onder de naam RODIN. De onderwijsdagen zijn een initiatief van de opleiders in de regio. Ze zijn verplicht voor de internist in opleiding in de eerste vier jaar van de opleiding en voor de overige AIOS tijdens de interne vooropleiding. Voor een overzicht van de onderwijsdagen 2008 zie pagina 4.

'Learning' in plaats van 'teaching'

De AIOS gaat vijf dagen per jaar naar de onderwijsdagen. In verband met het grote aantal AIOS in de regio wordt iedere opleidingsdag tweemaal (in één maand) gegeven. De opleidingsdagen vinden plaats in het UMC St Radboud. Elke opleidingsdag wordt verzorgd door één van de intern geneeskundige disciplines. De keuze van de onderwerpen wordt ingegeven door de opleidingseisen en het raamplan Interne Geneeskunde 2002. De AIOS bereidt zich thuis voor

middels literatuur en zelfstudieopdrachten (ZSO's) bestaande uit klinische probleem georiënteerde casus. Deze worden vervolgens op de dag zelf in werkgroepen besproken. Iedere werkgroep wordt begeleid door een medisch specialist, ook uit de regionale opleidingsklinieken. Het onderwijs is gericht op de zelfwerkzaamheid van de AIOS met de medisch specialist als consultant, dat wil zeggen 'learning' in plaats van 'teaching'. RODIN wordt afgesloten met een schriftelijke evaluatie, een borrel en een certificaat.

Evaluatie van RODIN na drie jaar ervaring

De consequenties voor de patiëntenzorg: Tien dagen per jaar is 50% van de AIOS én vijf medisch specialisten afwezig. De inzet van de AIOS in de kliniek maakt onlosmakelijk onderdeel uit van de bedrijfsvoering. De introductie van het verplichte cursorisch onderwijs leidt dus tot verminderde productiviteit van de AIOS en kostenderving bij de medisch specialisten. Het realiseren van het cursorisch onderwijs met behoud van continuïteit van patiëntenzorg vergt veel creatieve oplossingen en flexibiliteit op de werkvloer van zowel collegae AIOS als medisch specialisten in alle betrokken ziekenhuizen.

Organisatie en logistiek: Deze moet professioneel worden ondersteund. Dat wordt gerealiseerd door het Postacademisch Onderwijs Geneeskunde (PAOG).

De financiën: Het zal duidelijk zijn dat de realisatie van het verplichte cursorisch onderwijs vraagt om financiële investering en ondersteuning. Een kostenberaming laat zien dat het cursorisch onderwijs zo'n € 3.000,- per jaar per AIOS kost. Op dit moment zijn de kosten voor de AIOS € 60,- per onderwijsdag.

Conclusie: Is de medisch specialisten vervolopleiding met de introductie van het verplichte cursorisch onderwijs nu nóg beter, sneller en goedkoper? Zeker in de implementatiefase moeten er extra kosten gemaakt worden. De toekomst zal leren of het oorspronkelijke doel bereikt wordt. In ieder geval wordt deze vorm van onderwijs zeer gewaardeerd door de deelnemende AIOS.

Dr. Jacqueline de Graaf, opleider UMC St Radboud Nijmegen, voorzitter RODIN

Dr. P. Netten, opleider Jeroen Bosch Ziekenhuis, lid adviescommissie RODIN

MSRC bestanden bepalend voor toewijzing opleidingscapaciteit

Het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) heeft voor 2008 in de toewijzingsprocedure van het Opleidingsfonds een nieuw besluit genomen. De zittende capaciteit moet worden vastgesteld op basis van het bestand van de opleidingsplannen van de individuele AIOS. Dit bestand is bij de Medisch Specialisten Registratie Commissie (MSRC) aanwezig.

De zittende capaciteit behelst alle AIOS die in 2008 binnen en naar een instelling doorstromen. Dit aantal wordt verminderd met de AIOS die in 2008 naar elders doorstromen en de uitstroom (einde opleiding). Daarnaast vindt er toewijzing plaats van nieuwe instroom op basis van de landelijk maximaal beschikbare instroom per specialisme. Uitgangspunt van de gehele toewijzing is de opleidingscapaciteit per instelling zoveel mogelijk stabiel te houden.

MSRC bestand

Het hanteren van de MSRC-bestanden is een nieuwe ontwikkeling bij de invoering van het Opleidingsfonds. Deze leidt op korte termijn opnieuw tot een enorme werklust voor de betrokken partijen zoals het College voor Beroepen en Opleidingen in de Gezondheidszorg (CBOG), MSRC, opleidingsinstellingen, opleiders en AIOS. Het gebruik van één centraal beheerd databestand is op zich een goede ontwikkeling. Echter, controle van het huidige MSRC-bestand door de veldpartijen laat een foutpercentage zien van circa 20% voor wat betreft de namen en circa 10% voor wat betreft de aantallen.

Correctieslag

Het CBOG geeft de veldpartijen tot 31 oktober de gelegenheid om de MSRC-gegevens te corrigeren. Op basis van het databestand van begin november wordt

definitief het zittend bestand 2008 vastgesteld. Daarna wordt alleen nog instroom november en december 2007 aan het zittend bestand toegevoegd. Gezien de ontwikkeling waarbij aan de registratie vergaande financiële consequenties worden verbonden, is het van groot belang dat de gegevens van de AIOS, inclusief de locatie en periode van de stages, correct en tijdig in de MSRC-bestanden worden opgenomen.

Detacheren

Nu VWS de MSRC-bestanden gebruikt voor de toewijzing en vaststelling van de subsidie, is de aangekondigde voorwaarde met betrekking tot het werkgeverschap vervallen. Dit betekent dat de praktijk van detacheringen vanuit instelling A als werkgever naar instelling B als subsidiehouder gewoon gecontinueerd kan worden. Instelling B kan als subsidiehouder op basis van het MSRC-bestand aantonen dat de AIOS daadwerkelijk bij instelling B in opleiding was. Het vergoeden van de loonkosten aan instelling A als werkgever is binnen de subsidieregels toegestaan. In de situatie waarin instelling A zowel werkgever als subsidiehouder is, gaat in 2008 bij detachering naar instelling B de subsidie over naar instelling B. Op voorwaarde dat de stage in de MSRC bestanden wordt vermeld.

Nol Maessen, secretaris OOR ON
n.maessen@owi.umcn.nl T (024) 361 48 82